

APOKSIOMEN S OTOKA LOŠINJA

Godine 1996. belgijski roniac Rene Wouters slučajno je pronašao antički kip Apoksiomena u moru ispred Lošinja. Veliko otkriće za samog Renea, bilo je i veliko otkriće za otok Lošinj. Nakon kompletne restauracije i gostovanja na izložbama diljem Europe i svijeta, Apoksiomen se krajem travnja vratio u svoj dom na Lošinj, gdje je u palači Kvarner otvoren njegov Muzej

Pripremila: Barbara Požarić

PORIEKLO

Apoksiomen potječe iz 1. ili 2. stoljeća prije Krista a vjerojatno je izrađen u nekoj grčkoj ljevaonici prema izvorniku iz 4. stoljeća prije Krista. Već u trenutku kada je pao u more pored otoka Vele Orjule bio je antikvitet velike vrijednosti

KULTURA

Impresivna visina od 192 cm i snažna bronca od koje je izliven, svrstavaju Apoksiomena u jedno od najimpresivnijih kulturnih dobara koje Hrvatska u ovom trenutku posjeduje

Jedna od najljepših turističkih priča, no i onih ljudskih, svoj je epilog dobila ovoga proljeća, kada je otok Lošinj dobio **novi kulturni i turistički sadržaj, Muzej Apoksiomena**. Završio je time put jednoga od najljepših antičkih kipova od lošinjskoga podmorja na kojemu je ležao sam i zaboravljen **gotovo dvije tisuće godina**, do novoga doma u **Palači Kvarner**. Stručnjaci kažu kako je story telling, pričanje priča, najvažniji dio promišljenog turističkog proizvoda, a mnogo puta i razlog za dolazak i boravak u destinaciji. Ovo je Apoksiomenova priča...

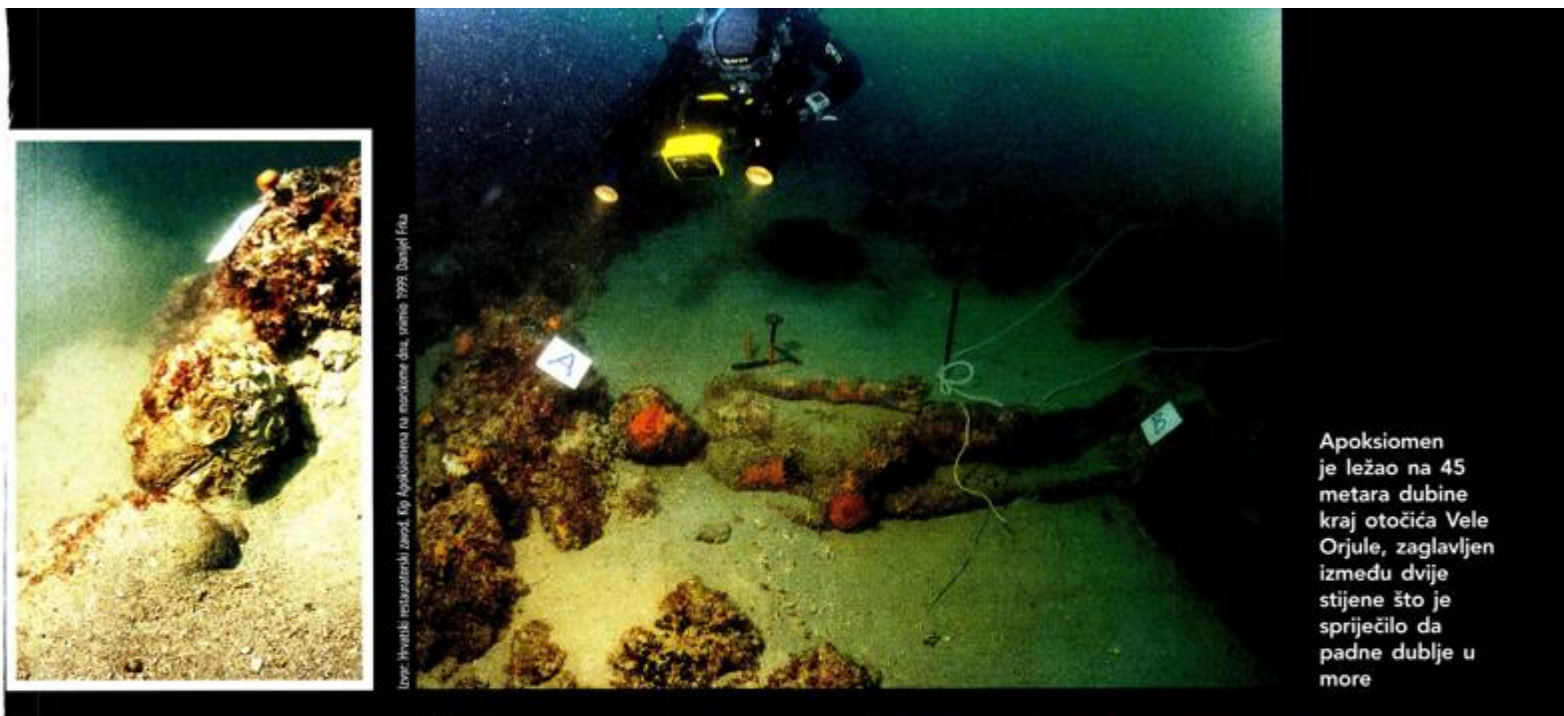
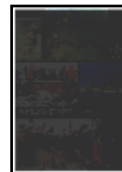
ZABORAVLJEN NA MORSKOME DNU

Prije dvije tisuće godina grčke kolonije na jadranskoj obali bile su više pravilo nego iznimka. Stari su Heleni tada osvajali udaljene zemlje pa u svojim pohodima nisu izostavili niti našu obalu Jadrana sve do Istre i sjeverne Italije. Nije bilo čudno da Jadranom uz obale Cresa i Lošinja prolazi velik broj antičkih galija, donoseći sa obala Egejskog mora amfore s vinom i uljem, mirodije, no često i brončane kipove za ukrašavanje sportskih borilišta.

Pretpostavlja se kako se na jednoj takvoj galiji našao i kip **mladog atleta koji nakon vježbanja strigilom ili strugaljkom skida s tijela znoj, ulje i prašinu**. Jaka bura vjerojatno je kumovala činjenici da su se mornari u strahu od potapanja riješavali teškog tereta, pa je umjesto u tadašnjim velikim grčkim gradovima Puli, Ravenni ili Akvileij, kip Apoksiomena završio između dvije stijene na morskome dnu lošinjskoga arhipelaga.

Gotovo dva tisućljeća dom mu je bio uz **otočić Vele Orjule**, dok jednog lipanjskog dana 1996. godine **belgijski turist, fotograf amater i roniac Rene Wouters** nije odlučio roniti baš ovdje, niti ne sluteći što ga čeka na dnu. Glava Apoksiomena bila je odvojena od tijela usred pada a torzo obrastao morskim organizmima na

Apoksiomen je ležao na 45 metara dubine kraj otočića Vele Orjule, zaglavljn između dvije stijene što je spriječilo da padne dublje u more

Vele Orjule

Akcija vadenja kipa iz mora bila je pomno isplanirana a trajala je pet dana. Apoksiomen je ugledao svjetlo dana 27. 04. 1999., izvađen je uz pomoć pontonske dizalice, u posebno izrađenoj posteljici

RENE WOUTERS, nalaznik kipa bio je belgijski fotograf amater i ronilac, a često je boravio u Hrvatskoj i na otoku Lošinju. Najveća mu je želja bila vidjeti Apoksiomena u Muzeju na Lošinju, no nažalost ona se nije ostvarila. Preminuo je na Tajlandu, 7. svibnja 2012.

Konzervatorsko-restauracijski radovi na Apoksiomenu bili su izrazito precizni i trajali duže od 6 godina, a na njemu su radili najveći stručnjaci na ovome polju

dubini od 45 metara čekao je da bude pronađen.

Niti sam Wouters vjerojatno nije u početku mogao znati veličinu svojega otkrića, no da se nije radilo o poštenom čovjeku koji je prijavio nalaz kipa, cijele ove priče o novoj eri turizma na otoku Lošinju no i Hrvatskoj u cijelini, vjerojatno ne bi bilo.

DUGOTRAJNA RESTAURACIJA

Apoksiomen je svjetlo dana ugledao tek tri godine nakon što je prvi puta pronađen, 27. travnja 1999. Četnaest ronilaca Ministarstva kulture, Specijalne policije, tvrtke Submar iz Malog Lošinja i tehničkog osoblja, u **delikatnoj i pomno isplaniranoj akciji** izvadilo je kip iz mora, a u svemu je sudjelovao i njegov nalaznik, Rene Wouters. Akcija je trajala pet dana, a Apoksiomen je izvađen uz pomoć **pontonske dizalice** i u **posebno izrađenoj posteljici** te prevezen na proces **desalinizacije** koji je nastavljen dugotrajnim procesom **restauracije**, kako bi kip zasjao u punom sjaju.

Nakon gotovo sedam godina, po prvi je puta Apoksiomen izložen 2006. godine u **Arheološkom muzeju u Zagrebu** da bi kasnije zbog svoje iznimne ljepote krenuo i na druge izložbe diljem svijeta od **Pariza, Firence pa sve do Amerike**.

Autor Apoksiomena do danas je nepoznat, no klasična ljepota i vrsnoća izrade potvrđuju kako se radi o vrhunskome majstoru. Datira iz vremena u rasponu od oko **360. do 280. godine prije Krista** i za sada je jedina velika bronca pronađena na istočnoj obali Jadrana. Od osam do danas poznatih varijacija prototipa Apoksiomena, **lošinjski je najcjelovitiji i najbolje sačuvan**.

Apoksiomenova antička kuhinja, spa iskustva i Apoksiomenove masaže, antička kozmetika i još mnogo drugih sitnica koje čine pravu turističku priču trebale bi zaživjeti uz Muzej Apoksiomena kao turistički proizvod destinacije u vremenu pred nama. Danas kada je ponovno na Lošinju, znamo da su nam more i Rene Wouters kroz Apoksiomena dali umjetničko i **kulturno blago važno ne samo za Hrvatsku, već i za svijet**.

Foto: Muzej Apoksiomena - photo: Božić-Dorotek

MUZEJ APOKSIOMENA

Muzej Apoksiomena smješten je na samoj lošinjskoj Rivi u Palači Kvarner koja je posljednjih nekoliko godina temeljito rekonstruirana kako bi postala dostojan dom za ovo kulturno dobro svjetske razine. Radi se kao i kod samog Apoksiomena o jedinstvenom projektu, upravo zbog činjenice da ima samo jedan eksponat, pa je time izazov u arhitektonskom, konstrukcijskom i idejnom rješenju bio još i veći. Projekt potpisuje riječki dvojac **Idis Turato i Saša Randić** a koncepciju stalnog postava muzeja osmislila je **Iskra Karniš Vidović** iz Hrvatskog restauratorskog zavoda. Projekt je osmišljen na način da se očuva vanjsko obličje zgrade, a u unutrašnjosti je sagrađena metalna konstrukcija oslonjena na tlo i ovješena o kamene zidove palače. Ona na četiri etaže sadrži niz prostorija kroz koje posjetitelji prolaze utvrđenim redoslijedom, pripremajući se postupno na konačni susret s Apoksiomenom.

POSJET MUZEJU

Zbog obaveznog razgledavanja u grupama 15-20 ljudi te ograničene duljine trajanja obilaska muzeja, točan termin posjeta muzeju potrebno je unaprijed dogovoriti i rezervirati. Rezervacije na info pultu Muzeja ili na e-mail info@muzejapoksiomena.hr Cijena ulaznice je 75 kuna

Muzej Apoksiomena | Riva lošinjskih kapetana 13 | Mali Lošinj | Tel +385 51 734 260